

ДЕТСКА ГРАДИНА № 21 „ЕЖКО-БЕЖКО“

СО, р-п "Искър", e-mail: cdg_21@abv.bg

Сграда 1: с. Бусманци, ул. „Крива ливада“ № 11, тел: 0878 907 835

Сграда 2: „Дружба 1“ ул. „5016“ №3, тел. 02/9791696

Утвърдил:

Милена Господинова

Директор на ДГ №21 "Ежко Бежко"

**Програма по гражданско, здравно, екологично и интеркултурно
образование за децата
в ДГ №21 „Ежко Бежко“**

Септември, 2025г.

I. ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

1. Програмата е съставена съгласно държавния образователен стандарт за гражданско, здравно, екологично и интеркултурно образование – Наредба №13/21.09.2016г.
2. Програмата е изготвена след анализ на потребностите на педагогическата и непедагогическа общност и определя приоритетите, свързани с реализирането на целите на гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование.

II. СЪЩНОСТ

Гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование формират единство у децата както социални, граждански и интеркултурни компетентности, така и компетентности, свързани със здравето и поддържането на устойчива околна среда:

1. Гражданското образование е насочено към формиране на гражданско съзнание и граждански добродетели и е свързано със знания за устройството на демократичното общество, за правата и задълженията на гражданина и с умения и готовност за отговорно гражданско поведение;
2. Здравното образование е насочено към развитие на умения за създаване или поддържане на здравословен стил и условия на живот и за доброволното адаптиране към поведение, благоприятстващо здравето;
3. Екологичното образование е насочено към формиране на екологична култура, екологично съзнание и екологично поведение в тяхната взаимна връзка с оглед познаване на екологичните закони, защита, подобряване, управление и разумно използване на природните ресурси, както и опазване на природната среда и на екологичното равновесие;
4. Интеркултурното образование е насочено към усвояване на знания за различни измерения на културните идентичности и за основни характеристики на интеркултурните отношения, формиращо позитивно отношение към разнообразието във всички области на човешкия живот, както и умения и нагласи за конструктивни взаимодействия в мултикултурна среда.

Целите на гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование в детската градина са изграждане на начална ориентация на детето да: - разбира основните общочовешки ценности; - защита значимостта на околните; - приема и защита различията между хората и културите; - осъзнава и ценя своята културна идентичност; - взаимодейства с членовете на семейството си, общността и другите хора по конструктивен и уважителен начин; - изразява обосновапо и критично гражданската си позиция; - бъде активно, да изразява мнение и да поставя цели; - носи отговорност за поведението си, за постъпките си, за своя

живот и този на другите хора; - има основни знания за здравословен начин на живот; - познава и спазва основни нормите за екологична култура и екологосъобразно поведение; - има основни познания за глобалния свят и неговите общи ценности. В предучилищното образование гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование се съществуват във всички възрастови групи:

1. Интегрирано в обучението по образователните направления;
2. Интегрирано в допълнителни форми на педагогическо взаимодействие;
3. Като самостоятелно образователно направление, когато иновативна или авторска програмна система предвижда това.

Времето за дейности по гражданско, здравно, екологично и интеркултурно образование може да се разпределя за групата равномерно през цялата учебна година или модулно в даден период от учебната година.

Гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование са взаимосвързани и формират интердисциплинарен комплекс, насочен към придобиване на социални, граждански и интеркултурни компетентности, свързани със здравето и поддържането на устойчива околна среда. Като и за формиране на гражданско съзнание и добродетели и е свързано със знанията за устройството на демократичното общество, за правата и задълженията на гражданина и с умения и готовност за отговорно гражданско поведение.

III. ЦЕЛИ

Целите на гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование в детската градина са изразяване на начална ориентация на детето да:

- разбира основните общочовешки ценности;
- защита значимостта на околните;
- приема и защита различията между хората и културите;
- осъзнава и цени своята културна идентичност;
- взаимодейства с членовете на семейството си, общността и другите хора по конструктивен и уважителен начин;
- изразява обосновано и критично гражданската си позиция;
- бъде активно, да изразява мнение и да поставя цели;
- носи отговорност за поведението си, за постъпките си, за своя живот и този на другите хора;
- има основни знания за здравословен начин на живот;

- познава и спазва основни нормите за екологична култура и екологосъобразно поведение; - има основни познания за глобалния свят и неговите общи ценности.

Реализирането на целите ще доведе до:

1. Изграждане на активна детска личност, която:

1.1. Разбира общочовешките ценности.

1.2. Познава значими институции.

1.3. Взаимодейства с членовете на семейството си, общността и други хора по уважителен начин.

1.4. Осъзнава и цени своята културна идентичност.

1.5. Познава и спазва нормите за екологичната култура.

1.6. Изгражда и поддържа позитивен психологически климат свързан със здравето, екологията, межкултурната толерантност, взаимно уважение.

2. Повишаване ролята на детската градина като образователна институция, продължаваща да:

2.1. Възпитава в демократични ценности.

2.2. Насърчава инициативност и отговорност у всички участници в образователната система.

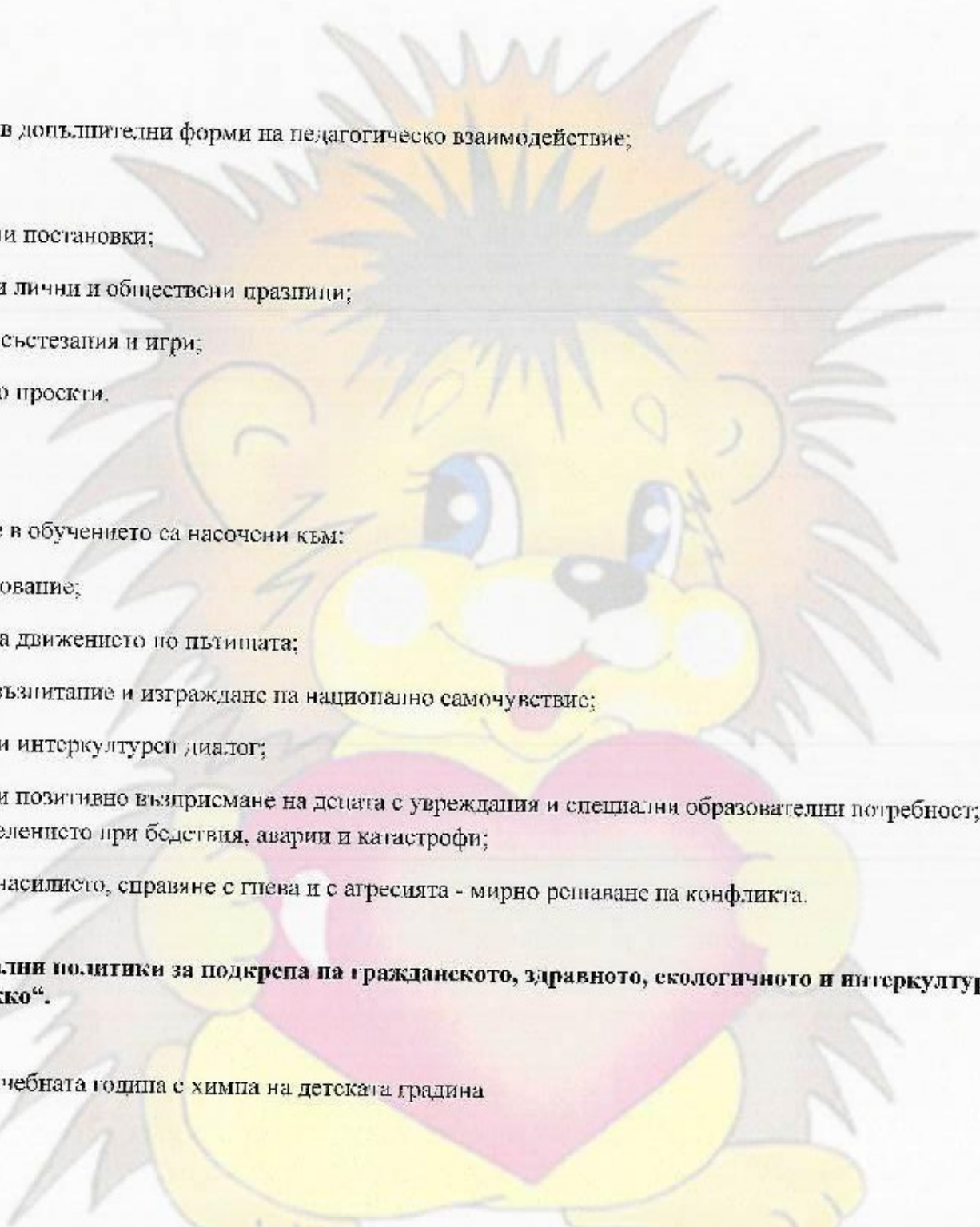
2.3. Утвърждава устойчива здравословна среда, свободна от различни форми на агресия и дискриминация.

2.4. Създава позитивна образователна среда за диалог между представителите на различните културни общности в зависимост от тяхната възраст и компетентност.

IV. РЕАЛИЗАЦИЯ

В предучилищното образование гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование се осъществява в различните възрастови групи и се отразява в програмната система на детската градина, която се разработва по реда и при условията на държавния образователен стандарт за предучилищното образование. Постигането на компетентност, знания, умения и отношения по отделните области се осъществява чрез:

- интегрирано в обучението по образователни направления;

-
- интегрирано в допълнителни форми на педагогическо взаимодействие;
 - чрез играта;
 - чрез театрални постановки;
 - чрез различни лични и обществени празници;
 - чрез спортни състезания и игри;
 - чрез работа по проекти.

V. АКЦЕНТИ

Акцентите в обучението са насочени към:

- здравно образование;
- безопасност на движението по пътищата;
- патриотично възпитание и изграждане на национално самочувствие;
- толерантност и интеркултурен диалог;
- толерантност и позитивно възприемане на децата с увреждания и специални образователни потребности;
- защита на населението при бедствия, аварии и катастрофи;
- превенция на насилието, справяне с гнева и с агресията - мирно решаване на конфликта.

VI. Институционални политики за подкрепа на гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование в ДГ №21 „Ежко Божко“.

- откриване на учебната година с химна на детската градина

- официално раздаване на удостоверения за завършена подготвителна група
- съхраняване на знамето на ДГ №21 „Ежко Бежко“.
- честване чрез тържества представяни от ПП на националния празник и дните на национални герои и будители
- срещи с бивши възпитаници на детската градина

VII. Очаквани резултати от обучението по гражданско, здравно, екологично и интеркултурно образование, по тематични области

Направление	Тематична област	Тема	Знания, умения, отношения	групи
Г Р А Ж Д А Н С К О	1.Междувличностни отношения	1. „Моего семейство“ 2.„Защо хората живеят заедно?“ 3. „Моят дом- мястото, където се чувствам сигурен и щастлив“ 4. „Как хората си помагат?“ 5. „Да се грижим за себе си и другите“	-описва и обяснява различните роли в семейството и правата и отговорностите, свързани с тях; -има положително отношение към сътрудничество с другите в съвместни дейности; -умее да изразява подходящо чувствата си, да заявява своите нужди и желания, да споделя проблем и да търси помощ.	Интегрирано във всяка възрастова група

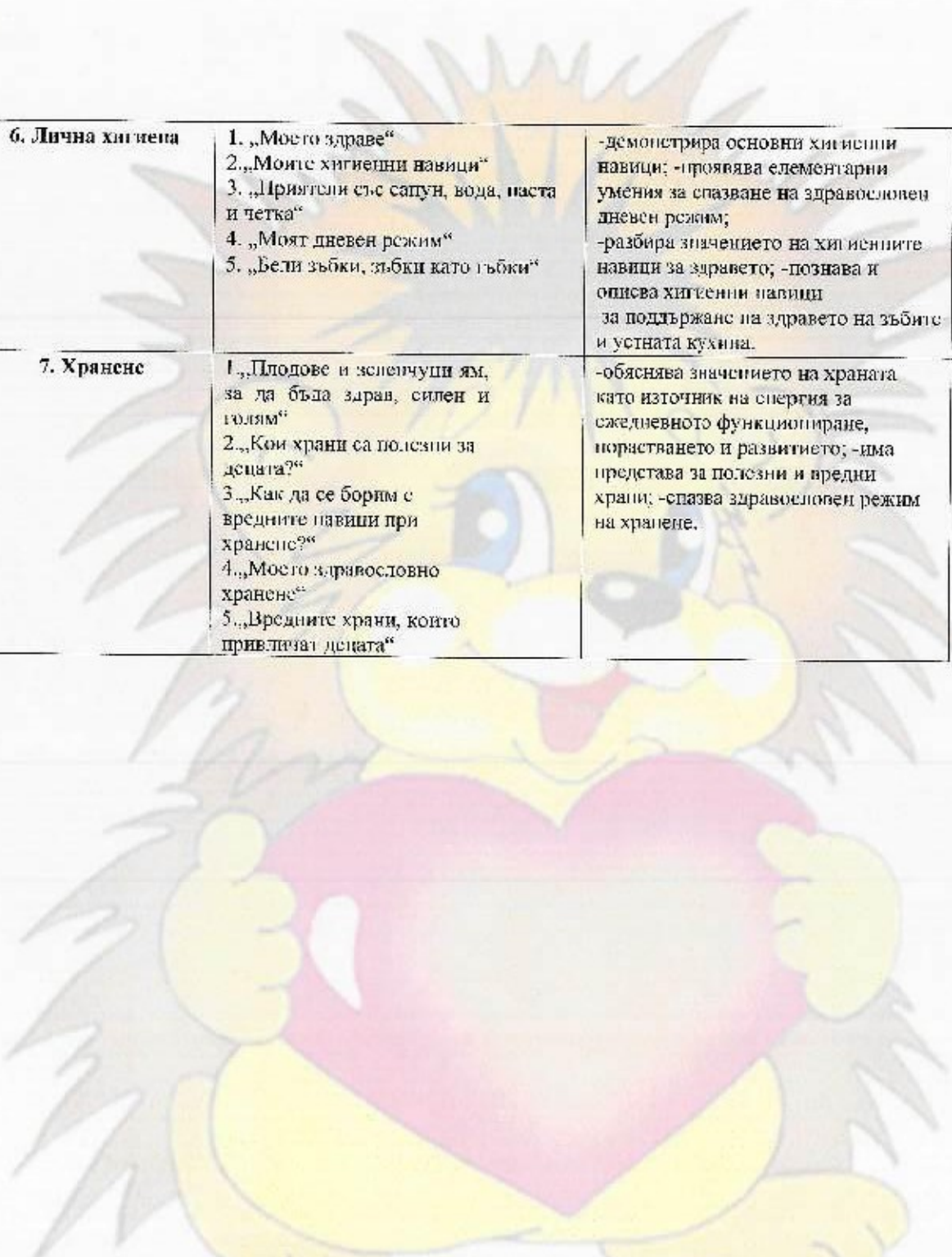
О Б Р А З О В А Н И Е	2. Социална среда	1. „Ден на християнското семейство“ 2. „Как се подготвяме и празнуваме Бъдни вечер?“ 3. „Па Колола заедно“ 4. „Символиката на мартеничките“ 5. „Да посрещнем Великден“	-има позитивно отношение към празниците в семейството като средство за съхраняване на духовната връзка между поколенията; - ориентира се в символиката и ритуалността на най-популярните български празници.	Интегрирано във всяка възрастова група
	3. Права на човека	1. „Правилата на група...“ 2. „Моите права“ 3. „Какви права и отговорности имам у дома и в ДГ“ 4. „Как да отстояваме правата си?“ 5. „Кой нарушава правата на децата?“	-описва отношение и поведение на възрастни и деца, които нарушават правата; -прави самооценка на поведението си и разбира последиците от нарушаването на правилата в отговоренията.	Интегрирано във всяка възрастова група
	4. Демократично гражданство	1. „Моята родина България“ 2. „Символите на нашата държава- герб, знаме, химн, столица.“ 3. „Трети март- празник на България“ 4. „България-Европейска държава“ 5. „Моят роден град“.	ориентира се в различieto между „гражданин на Република България“ и „жители на град...“	Интегрирано във всяка възрастова група

	5. Идентичности и различия в обществото	1. „Моето име и имената на моите близки.“ 2. „Моето семейство и дом“ 3. „Моето семейство и род“ 4. „Моите приятели“ 5. „Аз и историята на моя род“	-определя националната си идентичност,	Интегрирано във всяка възрастова група
	6. Власт, политика и демократични ценности	1. „Кой се грижи за нашата сигурност?“ 2. „Хората със смели професии, които се грижат за нашата безопасност“ 3. „Защо децата имат нужда от закрила?“	разпознава местните органи за ред и сигурност и има представа за тяхната дейност; свързана със спазването на правата на децата	Интегрирано във всяка възрастова група
	7. Социална политика, справедливост и солидарност	1. „Бъди приятел в игрите“ 2. „Знам как да бъда внимателен и вежлив!“ 3. „Мои те постъпки“	-проявява конкретни актове на солидарност при решаване на групови задачи и игри; -разбира необходимостта от правила при общуването с околните; -може да обяснява своите постъпки, като ги свързва с правила и ценности.	Интегрирано във всяка възрастова група

**З
Д
Р
А
В
Н
О

О
Б
Р
А
З
О
В
А
Н
И
Е**

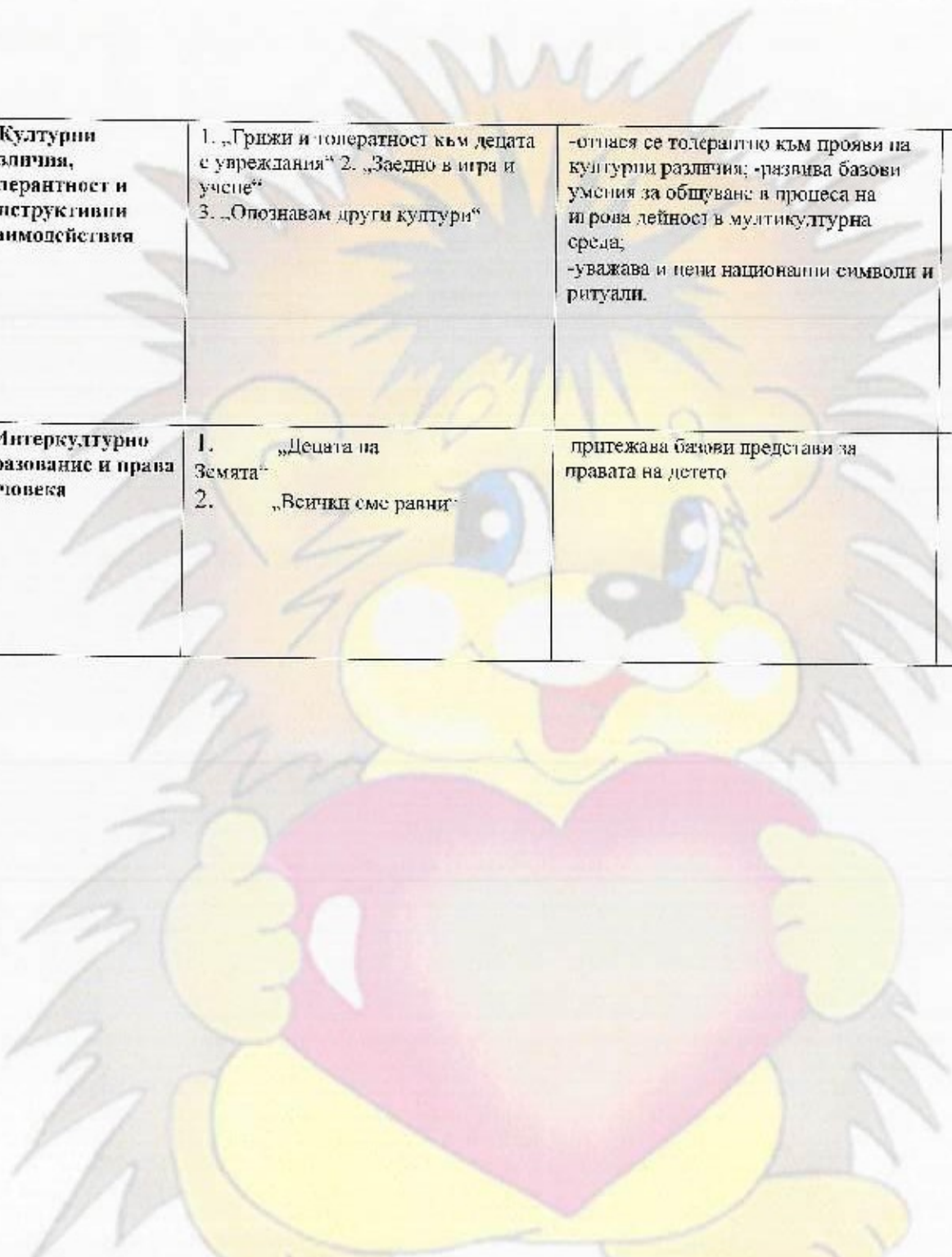
1. Психично здраве и личностно развитие	1. „Аз харесвам себе си“ 2. „Споделям своите чувства и опит.“ 3. „Ако всички сме еднакви“ 4. „Видими различия и невидими сходства между хората“	-осъзнава собствената си ценност и уникалност, и тази на другите хора; -умее да открива и описва разлики и прилики с другите хора.	Интегрирано във всяка възрастова група
2. Физическо развитие и десеноспособност	1. „Моето тяло“ 2. „Обичам да спортувам“ 3. „В спортни състезания участвам“	-назовава основни части на човешкото тяло; -показва положително отношение към развиване на двигателни качества, сила и издръжливост	Интегрирано във всяка възрастова група
3. Превенция на употребата на психоактивни вещества	1. „Само мама и татко лекарят ни дават, когато сме болни“ 2. „Внимание- опасно за вашето здраве! Децата не употребяват алкохол и цигари“	-познава и назовава предмети и вещества, забранени за деца.	Интегрирано във всяка възрастова група
4. Безопасност и първа помощ	1. „Внимателен бъди, не с всичко можеш да играеш ти!“ 2. „Как да помогна на приятел?“ 3. „Кого да извикам за помощ при инцидент?“ 4. „Кой се грижи за здравето ни?“ 5. „Пашето поведение по време на бедствия (буря, наводнения, земетресение), пожар и аварии“	-назовава нещата (предмети, дейности, поведения), които са опасни в обкръжаващата среда; -умее да търси и намира помощ, когато има нужда от нея.	Интегрирано във всяка възрастова група
5. Сексуално здраве и сексуално преносими инфекции	1. „Частите на моето тяло“ 2. „Аз съм момче, аз съм момиче“ 3. „Аз харесвам себе си“ 4. „Детското любопитство и половото възпитание“	-има положително отношение към собственото си тяло; -има представа за своя пол; -има елементарни представи за разликата между половете.	Интегрирано във всяка възрастова група

6. Лична хигиена	1. „Моего здраве“ 2. „Мои хигиенни навици“ 3. „Прилагане със сапун, вода, паста и четка“ 4. „Моят дневен режим“ 5. „Бели зъбки, зъбки като гъбки“	-демонстрира основни хигиенни навици; -проявява елементарни умения за спазване на здравословен дневен режим; -разбира значението на хигиенните навици за здравето; -познава и описва хигиенни навици за поддържане на здравето на зъбите и устната кухина.	Интегрирано във всяка възрастова група
7. Хранене	1. „Плодове и зеленчуци ям, за да бъда здрав, силен и голям“ 2. „Кои храни са полезни за децата?“ 3. „Как да се борим с вредните навици при хранене?“ 4. „Моего здравословно хранене“ 5. „Вредните храни, които привличат децата“	-обяснява значението на храната като източник на енергия за ежедневното функциониране, израстването и развитието; -има представа за полезни и вредни храни; -спазва здравословен режим на хранене.	Интегрирано във всяка възрастова група

1. Вода, почва и въздух.	1. „Водата и нейните свойства“ 2. „Движението на въздуха“ 3. „Почвата и нейното значение“	-описва значението на водата, почвата и въздуха за живота на хората, животните и растенията	Интегрирано във всяка възрастова група
2. Енергия и климат.	1. „Значението на слънцето за живота на земята“ 2. „Слънцето, луната и звездите“ 3. 3. „Познавам признаците на времето в природна местност и сезона.“ 4. „Обичам да редя природния календар“	-има представа за естествените източници на енергия; -описва познати климатични промени	Интегрирано във всяка възрастова група
3. Биологичното разнообразие	1. „Моиго приятели домашните животни“ 2. „Познавам и се грижа за дивите животни“ 3. „Кой живее в реките и морето?“ 4. „Растителното и дървесно разнообразие“ 5. „Птиците и техният начин на живот“	-има представа за многообразието от растителни и животински видове; -назовава основни жизнени фактори за човека, животните и растенията.	Интегрирано във всяка възрастова група
4. Потребление и отпадъци.	1. „Как да събираме разделно битовите отпадъци?“ 2. „Как да опазваме природата чиста?“	-умее да поддържа чистотата в близката среда и разбира нейното значение.	Интегрирано във всяка възрастова група

	5. Общество и околна среда	1. „Да бъдем посланици за чиста природа!“ 2. „Да съхраним свежа и зелена, красивата природата!“ 3. „Да използваме природното богатство!“ 4. „Ние обичаме природата!“- изграждане на екологосъобразен модел на поведение у децата	-познава правила за опазване на околната среда; -описва въздействието на някои човешки дейности върху природата.	Интегрирано във всяка възрастова група
И П Т Е Р К У Л Т У Р Н О О Б Р А З О В А	1. Културни идентичности	1. „Различни, но еднакви“ 2. „Празници на другите народи“ 3. „Общото и различното в традициите и обичаите на етническите групи“	-усвоява знания за празници и обичаи, традиционни за различни културни общности у нас	Интегрирано във всяка възрастова група
	2. Културна	1. „Какво правят децата заедно“ 2. „Песя, танцувам като..“ 3. „Рисувам за ..“ 4. „Пресъздавам празника на“	-разпознава културни различия в игрова, познавателна и приложно-продуктивна дейност; -сравнява норми на поведение в културно различен битов и празникен контекст; - преживява чрез игрова дейност значимостта на традиции, обреди и обичаи, характерни за неговата/нейната културна общност.	Интегрирано във всяка възрастова група

Н И Е	3. Културни различия, толерантност и конструктивни взаимодействия	1. „Грижи и толерантност към децата с увреждания“ 2. „Заедно в игра и учене“ 3. „Опознавам други култури“	-отнася се толерантно към прояви на културни различия; -развива базови умения за общуване в процеса на и рова дейност в мултикултурна среда; -уважава и пени национални символи и ритуали.	Интегрирано във всяка възрастова група
	4. Интеркултурно образование и права на човека	1. „Децата на Земята“ 2. „Всички сме равни“	притежава базови представи за правата на детето	Интегрирано във всяка възрастова група